

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 3210/05
14.06.2006. година
Београд

Сгзз. 356/05

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Стојана Јокића, председника већа, Михаила Рулића, Звездане Лутовац, Николе Станојевића и Слободана Дражића, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, чији је заједнички пуномоћник АБ, адвокат, против туженог АД за осигурање и реосигурање "ГГ", ради накнаде штете, одлучујући о ревизији и захтеву за заштиту законитости тужилаца, изјављеним против пресуде Окружног суда у Крагујевцу, Гж. бр. 805/04 од 28.02.2005. године, у седници већа одржаној дана 14.06.2006. године, донео је

ПРЕСУДУ

I УКИДАЈУ СЕ пресуда Окружног суда у Крагујевцу, Гж. бр. 805/04 од 28.02.2005. године и пресуда Општинског суда у Крагујевцу, П.број 1964/02 од 14.01.2004. године у односу на тужиоце ББ и ВВ и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поново суђење.

II ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље АА, изјављена против пресуде Окружног суда у Крагујевцу, Гж.бр. 805/04 од 28.02.2005. године.

III ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољен захтев за заштиту законитости тужилаца изјављен против пресуде Окружног суда у Крагујевцу, Гж. бр. 805/04 од 28.02.2005. године.

Образложење

Пресудом Општинског суда у Крагујевцу, П. број 1964/02 од 14.01.2004. године ставом један изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени да тужиоцима као солидарним повериоцима исплати на име изгубљеног издржавања због смрти супруга и оца износ од 91.936,32 динара за период од 13.05.1997. године до 31.12.2001.године са припадајућом законском каматом у износу од 81.518,90 динара и на име умањеног издржавања у будућности почев од 01.01.2002. године па до 13.04.2011. године (док би издржавалац радио) једнократни износ од 398.426,56 динара. Ставом два изреке одбијен је као неоснован евентуални тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се према туженом утврди да је без правног дејства и као таква ништава изјава тужиље АА од 07.06.2000. године која гласи " изричито изјављујем да сам ову изјаву прочитала и да је нећу побијати због заблуде или било ког другог разлога", и да се обавезе тужени да тужиоцима као активно солидарним повериоцима исплати на име изгубљеног издржавања од оца који је страдао у саобраћајној несрећи од 01.јуна 1997. године износ од 91.936,32 динара за период од 13.05.1997. године па до 31.12.2001. године са припадајућом законском каматом у износу од 81.518,90 динара и на име умањеног издржавања у будућности почев од 01.01.2002. године па до 13.04.2011. године (докле би издржавалац радио), једнократни износ од 398.426,56 динара. Ставом три изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Окружног суда у Крагујевцу, Гж. број 805/04 од 28.02.2005. године одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена је првостепена пресуда Општинског суда у Крагујевцу.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су преко свог пуномоћника АБ адвоката изјавили благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Против исте пресуде, обзиром да су дописом републичког Јавног тужилаштва Гт. I број 1678/05 од 15.06.2005. године обавештени да Јавни тужилац није подигао захтев за заштиту законитости против судских одлука донетих у овој правној ствари, тужиоци су благовремено преко свог пуномоћника, поднели захтев за заштиту законитости због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361.став 2. тачка 5. ЗПП, и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду по поднетој ревизији у смислу члана 386. претходно важећег Закона о парничном поступку који се примењује на основу члана 491. став 4. важећег Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Србије" број 125/04 од 22.11.2004. године, ступио на снагу 23.02.2005. године), Врховни суд Србије је нашао да ревизија тужиље АА није основана, док је ревизија тужилаца ББ и ВВ основана.

У проведеном поступку није учињена битна повреда из члана 354. став 2. тачка 11. ЗПП, на коју се у

ревизијском поступку пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда из члана 354. став 2. тачка 8. ЗПП, (сада 361. став 2. тачка 7. ЗПП), на коју се указује ревизијом јер тиме што није саслушан предложени сведок није повређено расправно начело, будући да је првостепени суд на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно као и на основу резултата целокупног поступка утврдио да тужила АА приликом потписивања изјаве о намирењу није била у битној заблуди. Појам заблуде не подразумева никакво ангажовање друге стране да би се у свести лица које је у заблуди створила одређена нетачна представа.

Према утврђеном чињеничном стању супруг и отац тужилаца погинуо је у саобраћајном удесу, кога је скривио осигураник туженог, дана 12.05.1997. године. Тужила АА је у своје име и у име своје малолетне ћерке, тужиле ДД и уз усмено овлашћење свог сина, тужиоца ББ, дана 07.06.2000. године потписала изјаву о намирењу при којем је прихватила исплату износа од 333.390,00 динара на име накнаде материјалне и нематеријалне штете за себе и децу према спецификацији приложеној уз изјаву о намирењу. Према овој изјави тужила се одрекла даљег захтева за накнаду штете према свим лицима одговорним за накнаду исте, изјављујући при том да изјаву о намирењу неће побијати због заблуде или било ког другог разлога.

Нижестепени судови налазе да након закљученог вансудског поравнања у вези са штетним догађајем од 12.05.1997. године, које је релизовано и на основу кога се тужила одрекла свог даљег потраживања накнаде према туженом као осигуравачу, не може тражити накнаду у већем износу од оне која је исплаћена наведеним поравнањем. Ове разлоге судови заснивају на одредбама члана 1089, члана 1093. став 1. и члана 1094. Закона о облигационим односима. У погледу евентуалног тужбеног захтева одлука нижих судова заснована је на одредби члана 1098. ЗОО, као изузетку од правила садржаног у члану 105. истог закона о значају ништавости појединих одредаба уговора на опстанак целог уговора о вансудском поравнању.

Изложено становиште нижестепених судова у погледу прописа релевантних за оцену неоснованости захтева тужиле АА је правилно. У образложењу побијане пресуде наведени су јасни и правилни разлози које у свему прихвата и ревизијски суд.

Сврха поравнања је да се у погледу неког спорног односа одреде на неспоран начин међусобна права и обавезе странака. Након склапања поравнања сва права и обавезе странака регулишу се у складу са уговором о поравнању. Према садржају конкретног вансудског поравнања, тужила је користила своје диспозитивно право на накнаду штете, по коме је допуштено закључење поравнања, а странке су њиме слободно уредиле своје односе, па тужила не може подносити даље захтева у вези са истим штетним догађајем.

Међутим, погрешно су нижестепени судови применили материјално право одбивши тужбени захтев тужилаца ББ и ВВ. Захтев за накнаду штете наведених тужилаца проистиче из законске обавезе издржавања деце регулисане тада важећим Законом о браку и породичним односима. Закљученим поравнањем није обухваћена накнада штете због изгубљеног издржања деце нити се тужила АА у име малолетне тужиле ВВ, могла без сагласности Центра за социјални рад одрећи таквог права јер би то било супротно одредби члана 36, 121. и 298. Закона о браку и породичним односима, јер се обзиром на законску обавезу издржавања родитеља, исти сматра имовином детета којом је располагао супротно његовим интересима. Тужилац ББ који је у време потписивања изјаве о намирењу био пунолетан овластио је тужилу АА да у његово име води преговоре са туженим у вези накнаде штете, али се тужила није могла, без посебног овлашћења, у његово име одрећи права на накнаду штете због изгубљеног издржавања. Обзиром на наведено одрицање тужиле АА од захтева за накнаду штете по основу изгубљеног издржавања у односу на децу, овде тужиоце ББ и ВВ, не производи правно дејство, те су у овом делу нижестепени судови погрешно применили материјално право због чега нису утврђене релевантне чињенице за одлучивање о постављеном тужбеном захтеву наведених тужилаца.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити износе издржавања које би погинули био дужан и могао обезбедити издржаваним лицима у складу са одредбама породичног законодавства, имајући у виду да тужиоци ББ или ВВ имају право на накнаду штете у складу са чланом 194. ЗОО, у виду разлике између остварене породичне пензије и новчаног износа који би погинули, да је у животу био у могућности и био дужан да им даје.

Са изложеног, а на основу члана 393. и 395. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци под I, II.

Испитујући дозвољеност поднетог захтева за заштиту законитости тужилаца у смислу члана 401. став 2. тачка 5. а у вези са чланом 421. став 2. важећег Закона о парничном поступку, Врховни суд Србије је нашао да захтев тужилаца није дозвољен.

Према одредби члана 417. ЗПП, Јавни тужилац може подићи захтев за заштиту законитости због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 5. овог закона. Уколико Јавни тужилац не подигне захтев за заштиту законитости у роковима предвиђеним законом, странка која је поднела предлог, овлашћена је чланом 418. ЗПП, да у року од 30 дана од дана пријема обавештења да Јавни тужилац неће изјавити захтев за заштиту законитости сама изјави овај правни лек. Странка као супсидијерни подносилац захтева за заштиту законитости, захтев може изјавити само због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 5. овог закона односно ако је противно одредбама овог закона суд засновао своју одлуку на недозвољеним располагањима странака (члан 3. став 3.), а не и због других битних повреда одредаба парничног поступка нити због погрешне примене

материјалног права.

Тужиоци су захтев за заштиту законитости против другостепене пресуде изјавили због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361.став 2. тачка 5. ЗПП, и погрешне примене материјалног права. Погрешна примена материјалног права није законом прописан разлог за изјављивање захтева за заштиту законитости. Принцип забране недозвољеног располагања странака садржан у члану 3.став 3. ЗПП, којим је прописано да суд неће дозволити располагања странака које су у супротности са принудним прописима, јавним поретком и правилима морала ограничава начело диспозиције странака које се огледа у могућности да слободно, непосредним и посредним процесним радњама, располажу захтевима које су ставиле у току поступка. Истицање тужилаца да је тужиља АА противзаконито располагала правом на издржавање осталих тужилаца односи се на располагање ван судског поступка на које се не односи члан 3.став 3. ЗПП. Стога само формално позивање тужилаца на битну повреду из члана 361.став 2. тачка 5. ЗПП, које није оправдано разлозима који се могу подвести под ту битну повреду не може учинити захтев дозвољеним.

Како захтев за заштиту законитости тужилаца није поднет из законом прописаног разлога, односно како се истим не указује да су одлуке судова засноване на недозвољеном процесном располагању странака у смислу члана 3.став 3. ЗПП, захтев није дозвољен.

Са изложеног, а на основу члана 404. а у вези са чланом 421.став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци под III.

Председник већа-судија,

Стојан Јокић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

дљ.